

OTVORENIE

Ľudia si niekedy myslia, že ich životy sú len hrou osudu. Občas majú pravdu. Osud však, na rozdiel od niektorých nezodpovedných bohov, nikdy nehádza kockou. Osud hrá s ľuďmi celkom inú hru. Kráľovskú hru.

V chalupe vládlo príjemné prítomie, v kozube pukotal oheň a uprostred miestnosti stál stôl so štyrmi nevelmi pohodlnými stoličkami. Za oknami sa prehánali rieky anjelského svetla, padali dažde temnoty a stáčali sa do seba pokrútené časopriestory vesmírov, ktoré sa do seba kedysi dávno zakliesnili ako zápasiace jelene. Chalupa stála bokom od všetkého. Vo vnútri sa nedialo nič, dokonalé a úplné nič, asi ako keď má absolútna nula dovolenku. Potom sa ozvalo slabé zašušťanie. Osud sa prebral zo zamyslenia, vstal od stola a vykukol pootvorenými dverami do nečasu. V pozadí sa ozval veľký tresk a za ním druhý, univerzá vznikali a zanikali, kvantové javy napršali na fundamentálne zákony fyziky, zatiaľ čo on sám sa takmer nepohol. Po chvíli sa otočil a pohľadom našiel hodiny, vyložené na rímse nad kozubom. Boli to veľké okrúhle zlaté hodiny s tromi rôzne dlhými ručičkami naháňajúcimi jedna druhú, akoby nemali nič iné na práci. Jedna pre minulosť, jedna pre prítomnosť a jedna pre budúcnosť. Stáli na vysokom ligotavom podstavci, do

ktorého bol vyrytý ťažko čitateľný nápis, a neustále ticho cvakali. Málokto tým zvláštnym hodinám rozumel, ale Osud ich poznal dosť dobre na to, aby vedel, že vonku je už poriadne neskoro. Vtedy spoza útržku starej reality povalujúcej sa pred dverami chalupy vystúpila zvláštna postava.

„Meškáš,“ povedal Osud dotknuto a konečne odtrhol pohľad od kozuba. „Znovu.“

„Ospravedlňujem sa,“ rozhovoril sa návštevník. „Bol by som prišiel už dávno, lenže jeden z našich bohov sa pochytil s tou dievčinou od vedľa a... veď si to vieš predstaviť, je ešte tvrdohlavejšia než oni.“

„Tá malá so zapletenými vrkočmi?“ Osud siahol do svojich vzácných spomienok a druhý pán mu horlivo prikyvoval. „Ako sa vlastne volá?“ zaujímal sa.

„To je dobrá otázka,“ na hosťovej tvári sa zjavil úškrn. „Rodičia sa nevedeli rozhodnúť medzi Evou a Luciou. Každý trval na mene, ktoré sám vybral, a bola z toho hádka.“

„A ako to dopadlo?“

„Nakoniec si nechala obe mená. Možno preto je dvakrát taká roztopašná ako ostatné deti. A našich bohov nemá rada ani trochu.“

Osud sa musel pri tej predstave usmiať.

„Ty máš vždy nejaký dôvod, prečo nemôžeš prísť včas.“ Otvoril dvere dokorán a kývol chlapíkovi stojacemu na prahu, aby vošiel dnu. Sám si sadol za stôl a vzal do rúk starobylo vyzerajúcu drevenú šachovnicu. „Priniesol si to?“

„Áno, samozrejme,“ návštevník otvoril tašku pohodlne prehodnú cez plece a vybral z nej dvojicu malých presýpacích hodiniiek, umiestnených na drevenom podnose. Hodinky boli pripojené

k podnosu pomocou držiaka, ktorý umožňoval ich obracanie.

Osud si tú konštrukciu so záujmom prezrel.

„Takže toto je teraz nová móda?“ zatiahol pochybovačne.

„Presne tak. Sú na to, aby si nemohol nad každým ťahom premýšľať až do skonania sveta.“

Osud pokrčil ramenami: „Je tam toho! Skoná pár svetov a ty z toho hneď robíš drámu. Myslel som si, že taký je život.“

„No dovoľ, taký náhodou vôbec nie som,“ ohradil sa hosť urazene. „A nebaví ma zakaždým prehrať len preto, že poznáš všetky ťahy dopredu.“

„To chápem, lenže sa obávam, že hodinky ti v tom veľmi nepomôžu. Ja mám s nimi totiž plno skúseností,“ usmial sa Osud a pohľadom sa vrátil k rímse kozuba.

„To ešte uvidíme,“ odvetil Život a na tvári sa mu zjavil šibalský úsmev. „V každom prípade, ja dnes hrať nebudem.“

Osud sa zamračil, ako keď imploduje vesmír.

„Nebudeš hrať? Veď sme sa dohodli! Sľuboval si, že na dnešnú hru nikdy nezabudnem.“

„To stále platí,“ dušoval sa Život oduševnene. „Akurát, že nebudeš hrať proti mne.“

„A proti komu?“

„Veď uvidíš. Zatiaľ si môžeš rozložiť figúrky, ak chceš. Ale budeš musieť chvíľku počkať.“

Osud váhal. Až doteraz sa Život nikdy nepokúsil z partie vyzuť, ani ešte nikdy nemal na tvári taký sebavedomý úšľabok. Hoci skúšal komplikované otvorenia, otrávených pešakov či hru troch jazdcov, nakoniec to vždy nejakou dopadlo. A Osud bol silný v tom, že vedel presne, ako čo dopadne, nech sa súper pokúšal o čokoľvek.

„Neviem, čo to vymýšľaš, ale poviem ti jedno,“ založil si ruky za hlavu a urobil si na stoličke pohodlie. „Môžeš robiť čo len chceš, môžeš si svoju hru premyslieť aj tisíc ťahov dopredu, nikdy nado mnou nevyhráš. Osud je osud.“ Krátko sa odmlčal. „Totiž, ja som Osud,“ dodal.

Za oknom chalupy sa prehnalo stádo splašených tachiónov. Svietili v ničote na obzore ako hviezdy na nočnej oblohe a zanechali po sebe brázdu v jednom z blízkych časopriestorov. Ani Osud, ani Život tomu nevenovali pozornosť.

„V jednom máš pravdu,“ pripustil Život nechotne. „Komplikované plány proti tebe nikdy nefungovali. Navyše, už som z rozmýšľania unavený.“

„Tak to vidíš. Nechceš konečne priznať porážku? Mohli by sme hrať nejakú inú hru,“ Osud nasadil povzbudivý tón. „Alebo by sme si mohli len tak sadnúť a porozprávať sa.“

Život možno nebol ktovieaký šachista, ale videl už toľko rôznych výrazov tváre, že sa nemohol mýliť. Vlastne ich videl všetky, a preto mu bolo jasné, že súper považuje partiu za vopred vyhranú. To by mohla byť slabina.

„Dohodnime sa takto,“ snažil sa nedať na seba poznať, čo si myslí. „Toto bude posledná partia. Ak vyhráš, uznám, že si najlepší a môžeme na celú vec zabudnúť. Platí?“

„A ak prehrám?“ nadvihol Osud obočie.

„Ja nepotrebujem nič. Úplne mi postačí pocit víťazstva,“ odpovedal Život veľkoryso.

„Si si istý?“ Osud nadvihol obočie ešte vyššie.

Život si počúchal bradu v predstieranom hlbokom zamyslení.

„Vieš čo, keď nad tým tak rozmýšľam, možno si predsa o niečo

zahrajme,“ z jeho tónu bolo jasné, že sa konečne dostáva k podstate svojho plánu.

„A o čo by si chcel hrať?“ vyzvedal Osud.

„Zahrajme si o jeden svet.“

To bola ďalšia téma na zamyslenie. Rovnako ako šachový majster zvažuje každý svoj ťah dlho dopredu, tak aj Osud, ktorý vo svojej moci držal všetky svety všetkých vesmírov, si potreboval veľmi dobre rozmyslieť, či sa má o niektorý z nich stavať. So svetmi je to totiž komplikované. Kto stratí jeden, môže ich veľmi rýchlo stratiť všetky. Na druhú stranu, nemal sa čoho báť. Každý plán, každá taktika, ktorú si naňho mohol súper pripraviť, musela po rozomletí mlynskými kolesami kauzality viesť k jedinému výsledku. Jediný výsledok každého rozhodnutia, jediná budúcnosť, akokoľvek ukrytá v balaste reality, zdanlivej slobody a ľudskej nevedomosti, je nakoniec predvídateľná. To bol dôvod, prečo Osud veľmi rýchlo rozpoznal slabinu každého plánu.

„Nedbám,“ pokrčil ramenami. „Vyber si svet a môžeme hrať.“

„Výborne!“ zaplesal Život a pristúpil k malej knižnici. Prstami prešiel po väzbách vystavených svetov, a čosi si mrmlal popod nos. Niektoré boli hrubé, zaprášené a mená vygravírované zlatým písmom sa z nich pomaly odlupovali, iné boli také maličké, že by ich mohol bez ťažkostí ukryť v dlani.

„Ťažký výber, však?“ vyrýval Osud, na ktorom sa začínali prejavovať známky nedočkavosti. „Je tam plno dobrých svetov. Zopár z nich sú skutočné klasiky.“

„To je pravda,“ pritakal Život, neodtrhávajúc pohľad od knižnice. „Ale nemusíš sa báť, nebudem od teba chcieť, aby si stavil niektorý z nich. Zahral by som si o tento.“

Osud zvedavo natiahol krk a zbadal, že jeho spoločník drží v rukách malý farebný svet. Rýchlo si vybavil všetky podrobnosti, ktoré sa ho týkali. Králi, kráľovné, draci, vojny, každodenné problémy dedinčanov, intrigy a zázraky, to všetko sa mu prehnalo hlavou rýchlejšie, než by si to dokázali povedať tie najvýkonnejšie mozgové bunky, tak rýchlo, ako môžu informácie prúdiť iba na mieste bez času. Podozrievavo privrel oči. „Prečo práve ten?“

„Hmm,“ zamyslel sa Život. V jeho očiach sa odrážalo svetlo plameňov z kozuba. „Myslím, že by dobre ladil s mojím šatníkom, čo povieš?“

Osud si ho premeral od hlavy po päty a začínal mať silné podozrenie, že je to všetko súčasťou nejakého úskoku, ktorý ho má zmiať, aby sa nesústredil na hru. Zaujímavý pokus, ale naivný.

„V poriadku,“ pritakal. „V podstate je mi to jedno, môžeme si oň zahrať.“

„Výborne.“ Život si spokojne zalistoval vo svete, potom ho ztvoril a položil na stôl vedľa šachovnice. „Chceš rozložiť figúrky?“ opýtal sa.

Osud opatrne prikývol, no stále sa nemohol zbaviť pocitu, že niečo nie je v poriadku.

„Čierne, alebo biele?“ zazubil sa Život.

„Veď vieš, že vždy hrám s čiernymi,“ odvrkol Osud a siahol po vrečku s figúrkami.

Život medzitým vysypal na šachovnicu biele figúrky a začal ich usporadúvať do úhľadného dvojstupu.

Obaja hráči mlčali, napätie v miestnosti rástlo až do bodu, keď ním bola celá chalupa taká nasýtená, že sa premenilo na nový typ elementárnych častíc. Tie ihneď vyleteli privretými dverami von

a stratili sa v okoloidúcej červej diere.

„Takže, všetko je pripravené,“ zavrčal Osud. „Povieš mi už, proti komu budem hrať?“

Život si zahryzol do spodnej pery, pohľadom sa zavíral do Osudových hlbokých očí.

„Páni moji, ty máš naozaj oči hlboké ako studne,“ rozosmial sa. „Vieš čo, ešte chvíľku to hádam vydržíš. Príde čoskoro, neboj sa.“

„Nechápem, prečo okolo toho robíš také tajnosti,“ hneval sa Osud. „A dúfam, že sa ma nesnažíš podviesť.“

„Vôbec nie,“ odpovedal Život. „Vlastne, aby si nepovedal, že sa pokúšam o niečo nečestné, vôbec sa na tú hru nebudem pozerať.“ Odsunul si stoličku, vstal a nechal pripravenú šachovnicu osamote s rozhorčeným Osudom.

„Čože?!“ zavolať za ním Osud neveriacky. „Ty odchádzaš?“

„Presne tak. Ale neboj sa, nebudeš čakať dlho, sľubujem.“ Vo dverách sa ešte otočil a žmurkol na domáceho pána. „Mimochodom, páčia sa mi tvoje hodiny. Ten nápis bol na nich vždy?“

Najprv to vyzeralo, že sa Osud vôbec nechystá odpovedať, no potom si to rozmyslel.

„Dal ho tam vygravírovať môj dedo. Je to naše rodinné krédo,“ zavrčal napokon.

Život uznanlivo prikývol, otočil sa na opätku a vyšiel von.

Nie je veľkým záväzkom sľúbiť, že niečo nepotrvá dlho, pokiaľ sa nachádzate na mieste bez času. Zopár gravitónov sa zrazilo s vy-

hasínajúcimi počiatkami formálnej logiky, skupina čiernych dier si rozdelila odležaný bochník temnej hmoty a, kde sa vzala-tu sa vzala, objavila sa za oknom chalupy tretia postava. Chvíľu bez pohnutia postávala vonku, obklopená neznesiteľnou ľahkosťou bytia, a so záujmom si prezerala miesto, zastrčené na okraji všetkého. Okolo blýskala a hrmela ničota, energia, hmota a všetok ostatný sajrajt, z ktorého sa skladá realita, zatiaľ čo z komína chalupy stúpala šedý pruh dymu. Osud si najprv ani nevšimol, že niekto prišiel, lebo neprítomným pohľadom hypnotizoval vojská zoradené na okrajoch šachovnice a čakajúce na povel k útoku. Žiadna z figúrok mu však nevysvetlila, čo sa deje, a tak ho zo zamyslenia vytrhlo až odbíjanie hodín. Jeden rýchly pohľad mu prezradil, že ručička súčasnosti ukazuje von oknom. Otočil sa a konečne mu došlo, čo mal Život po celý čas na mysli, keď sa tak protivne vyškieral. Nedal však na seba nič poznať, vstal a otvoril dvere.

„Meškáš,“ povedal obviňujúco.

„To je pravda,“ zaznela odpoveď. „Ale cesta sem je dlhá.“

„Akoby som počul jeho,“ utrúsil Osud mrzuto a vrátil sa k stolu. Taktne odsunul stoličku na opačnej strane a sám sa usadil na svoje miesto. „Hráme?“

Odpoveďou mu bol ďalší spokojný úsmev.

„Áno, hráme. Len mi, prosím ťa, najprv vysvetli, čo ktorá figúrka robí.“

SMŤ STRAŠÍ V BIELOM

Spomedzi hustých dažďových oblakov vyletel orol. Sadol si na skalú a zobák strčil pod pravé krídlo, aby si ho aspoň trochu ohrial. Keď sa rozhladol naokolo, z hustej hmly kde-tu vystupovali ostré vrcholce skál, obrastené najodolnejšími zástupcami oddelenia machorastov, a už nič. Chvíľu tam tak sedel a premýšľal, potom si znovu ponáhal krídla a zletel o niekoľko desiatok metrov nižšie, do skál, kde sídlili orly. Neboli to obrovské orly, ktoré prevádzajú mužov v špicatých klobúkoch, len také obyčajné, s hniezdami plnými škriekajúcich mláďat. Keď orol pristál vo svojom hniezde, pani orlová sa naňho nepríjemne zasupila, že ide neskoro. Orlie hniezda boli šikovne schované v skalách, na ktoré žiadny človek ani zver nikdy nevyšiel, a z ktorých mali draví vtáci perfektný výhľad na Vysočinu. Vysočina sa v ten deň, rovnako ako po iné dni, impozantne týčila do výšky a vystierala k nebu svoje skrehnuté skalné prsty, neďbajúc na všetok zhon a ruch, odohrávajúc sa kdesi pri jej prstoch na nohách. Vysoko v kopcoch, no jednako oveľa nižšie, než práve pristál orol, sa rozkladal veľký zelený pasienok, a na okraji pasienka stálo zopár domcov. Z komína jedného z nich stúpala tenký prúžok dymu, rýchlo sa rozpúšťajúci v okolitej hmlé, no skúsené dravčie oko ho stihlo spozorovať. Orol sa nepokojne zamechril v hniezde, keď premýšľal nad tým, čo majú dnes ráno asi horali v pláne. V domci totiž nežil nik iný ako muži z klanu McEeshovcov a Arle-